

Valtra Team

Valtra kundtidning • 2/2004

A-serien i ny skepnad

Sidan 12

Inhemsk,
förnyelsebar
energi
sidan 4

Bed & Breakfast
– Liv och rörelse
på gården
sidorna 16,17 och 24

Irländska
entreprenörer
litar på Valtra
sidorna 20–21

Enhetliga Valtramodeller för 2005, Sidorna 12–15

Förord	3	En finsk traktor på Antarktis	18
Inhemsk, förnyelsebar energi	4	Valtra MultiTool – Det nya verktyget för att sköta om elektroniken ..	19
Kylig övernattnings	6	Pålitliga entreprenörer litar på Valtra	20
Allt är sig likt i Hågeröd	8	Paradiset för dig som älskar sötsaker	22
Omkring en tredjedel av alla traktorrelaterade olyckor händer när föraren lämnar hytten	9	Från Finland till Italien med Valtratraktor	23
Fälttävlan – ridsportens Formel 1	10	Bed & Breakfast – Mitt på den bördiga slätten	24
Enhetliga Valtramodeller för år 2005	12	Valtra kryss	25
A-serien i ny skepnad	12	ISOBUS – Det nya kommunikationssystemet för lantbruksmaskiner ..	26
Hyttfjädring till T- och M-serien	14	Pulling	27
Ny, stark City XM traktor med midjestyrning	14	Hellre bakåt än framåt!	28
Bed & Breakfast – Moder natur vet bäst	16	Ren traktor ger positivt intryck	30
Bed & Breakfast – Varmt välkommen till Welsh	17	Valmet 565 introducerar synkroniserad växellåda	31

Kylig övernattnings
Sidorna 6

**En finsk traktor
på Antarktis**
Sidorna 18

**Ren traktor
ger positivt intryck**
Sidorna 30

En spännande traktorhöst

Hösten är kommen och vi kan se tillbaka på ett lyckat första halvår 2004. Vi har stärkt vår position på marknaden kraftigt och ökat vår marknadsandel med c:a 4 % och har nu c:a 30 % av marknaden. Totalmarknaden för traktorer i Sverige är hittills i år på ungefär samma nivå som under motsvarande period 2003. Vi bedömer förutsättningarna för fortsatt marknadsandelstillväxt som mycket goda.

Vi är mycket glada för att våra kunder uppskattar vår personal och organisation och naturligtvis det utbud av traktorer vi erbjuder. Traktorerna är utvecklade i Norden för nordiska förhållanden och är därför mycket väl anpassade för den svenske lantbrukaren och entreprenören. Med vårt unika kundordersystem utrustas traktorn exakt efter kundens önskemål. Du känner väl till att våra kunder alltid är välkomna till traktorfabriken i Suolahti för att se sin traktor tillverkas?

Vi lanserade många nya modeller 2003 och har även i år lanserat nya modeller i form av ett utökat utbud av transmissions- och hydraulikalternativ på T-serien. Dessa nya modeller har rönt mycket stort intresse bland traktorköpare. Dessutom har vi lanserat hyttfjädring på M- och T-serien. Under vecka 37 lanserade vi den nya A-serien i ny skepnad med många förändringar och förbättringar. XM City har nu också lanserats som ett komplement till den sen tidigare lanserade XM, d v s den midjestyrd traktorn.

Jag vill också passa på att slå ett slag för våra nya internetsidor. Vi har precis som när vi utvecklar våra traktorer lyssnat på våra kunder (internetanvändare), och deras synpunkter har format en bas för utveckling och anpassning av våra sidor. Sidorna är mer produktinriktade och lättare att använda. Vi tar gärna emot synpunkter på våra internetsidor och idéer om nya sidor. På sidorna hittar du bl a marknadens största utbud av bra begagnade traktorer.

Glöm inte bort att boka in ett besök på Elmia Maskin och Fält som är dagarna 20–23 oktober i Jönköping. Hoppas att få se dig på vår, i år mycket spännande monter.

Ta gärna vägen förbi vårt Valtra Center i Jönköping där vi tillsammans med Lantmännen Maskin under dessa dagar har en stor begagnatmarknad av traktorer och övriga maskiner.

Med vänliga traktorhälsningar

Ray West

VD

Valtra Traktor AB

Valtra Team

Valtra kundtidning

Chefredaktör

Jari Penttimäki, Valtra Oy Ab
jari.penttimaki@valtra.com

Redaktion

Hannele Kinnunen, Valtra Inc.
hannele.kinnunen@valtra.com

Redaktörer

Christian Børresen, Valtra Norge AS
christian.borresen@valtra.com
Eric Andersson, Valtra Traktor AB
eric.andersson@valtra.com
Michael Husfeldt, Valtra Danmark A/S
michael.husfeldt@valtra.com
John Nicholls, Valtra Tractors (UK) Ltd
john.nicholls@valtra.com
Tommi Pitenius, Valtra Inc.
tommi.pitenius@valtra.com
Bettina Kuppert, Valtra Vertriebs GmbH
bettina.kuppert@valtra.com

Ansvarig utgivare

Valtra Inc., Finland, www.valtra.com

Lay-out

Juha Puikkonen

Tryck

Acta Print Oy

Foto

Valtra arkiv och resp. artikelförfattare

Inhemsk, förnyelsebar energi

Fem nästan nya Valtra T 190 i samma företag, två till förra säsongen och ytterligare tre till denna säsong. Vi pratar om Jenz Entreprenad med ägaren Jenz Larsson. Vi träffar honom på Flymossen i Bredaryd. En mosse på 200 hektar med högvärdig inhemsk energi, väl förmultnad torv, som kommer att ge både värme och elektricitet.

När man kommer ut på en torvmosse förundras man över vilken industri det egentligen är, hur viktigt det är att alla moment fungerar och att ingen del i kedjan fallerar. Det ställs med andra ord stora krav på de maskiner som ska producera den färdiga varan. Förutom väl fungerande maskiner krävs det att man som torventreprenör har en viss tumme med vädergudarna.

Stycketorv till Värmekraftverket

Från början fanns det ett ca fem meter tjockt lager med torv i Flymossen. Under 40- och 50-talet togs ca två meter bort i form av

torvströ och jordförbättring, ett jobb som till största delen gjordes helt manuellt. Idag är det bara s k stycketorv som gäller, och allt går till eldning i Mölndals värmekraftverk.

– Vi levererar ca 180 000 m³ från Flymossen varje år, säger Jenz, det motsvarar ca 180 GW/h.

Då har han gjort det enkelt för sig och räknat 1 MW/h per m³, men egentligen varierar energiinnehållet mellan 1,1 och 1,6 MW/h per m³.

Med detta årliga torvuttag sjunker mossens yta ca 1 dm per år och så ska man kunna hålla på i ca 20 år ytterligare.

Jenz är underentreprenör till Råsjö Torv, som hanterar de flesta torvtäkter i vårt land. Råsjö Torv har alltså den s k koncessionsrätten men Jenz svarar för att torven kommer upp, torkas och transporteras till lagerplatsen där lastbilarna kan hämta under den kallare delen av året.

– När jag har täckt de stora torvhögarna är mitt ansvar slut, säger Jenz, som under vintern istället kan ägna sig åt underhåll av mossen med bl a dikning och dikesfräsning.

Perfekt traktor för torvmossen

På Flymossen arbetar normalt tio traktorer. Av dessa är sju Valtra. Fem är Jenz egna, resten är inhyrda. Samtliga Jenz traktorer är Valtra T190.

– De är mycket prisvärda, säger Jenz, de är idealiska traktorer på torvmossen, starka och lätta och har fungerat mycket bra.

– Det är bra och pålitliga traktorer, och mycket omtänkta av förarna, tillägger Jenz.

Det märks att en traktor som går på en torvmosse utsätts för hårda belastningar. Den maskin som tar upp stycketorven, briketterna, korvarna, eller kalla dom vad du vill, kräver hela tiden maximalt effektuttag. Här kommer T190:s extraeffekt på kraftuttaget helt till sin rätt. En

annan detalj vi noterar är hur mycket traktorerna får jobba bakåt. Strängläggarna körs hela tiden bakåt, man tänker

3/5 av Jenz Entreprenads flotta av Valtra T190. Vi lyckades samla tre av mossens dragare för en bild, men bara för en kort stund, sen var det arbete som gällde igen.

Upptagaren är den maskin som kräver mest effekt. Här går oftast traktormotorn med konstant maximal belastning.

Marcus Magnusson, en av mossens duktiga förare, i samtal med torv-entreprenör Jenz Larsson.

onekligen på en självgående skördetröska när man ser upptagningsbordet. Här är det givetvis perfekt att ha traktorerna utrustade med Valtras fabriksmonterade dubbelkommando, TwinTrac. Det märks också att man servar kontinuerligt, smörjer, blåser rent och tvättar, p g a hård belastning och tuff miljö, men också p g a brandrisken.

– Det är väsentligt för oss som jobbar med torv att vi har tillgång till pålitlig och fungerande extern service, allting går sönder, förr eller senare, och det är bara fråga om att vara igång igen så fort som möjligt, säger Jenz, som känner tryggheten med Valtras serviceupplägg.

Jenz traktorer går ca 1 000 tim var per år.

Bra personal

Det räcker inte med bra traktorer, det måste finnas några som vill köra dom också. Traktorförarna är säsongsanställda och kör ofta 10 till 12 timmar per dygn, eller mer, när allt fungerar som det ska och vädrets makter tillåter.

Just idag är det fint väder och högtryck på mossen. Vagnarna som rymmer 25 m³ går i skytteltrafik och turas om att tippa.

– I går körde dom mer än 100 lass, men då jobbade dom 15 timmar. Totalt kan vi ta in mellan 2 500 och 3 000 m³ per dygn när det går som bäst, säger Jenz, och understryker att våren 2004 går till historien som den perfekta torvbrytarvåren, torr och varm.

Våtmark igen

Om så där 20 till 25 år är torven slut på Flymossen. Då blir det våtmark igen, därom är myndigheter och naturvänner överens. Enligt Jenz är det mycket enkelt, det är bara att täppa till det uppgrävda utflödet från mossen. Då börjar förmodligen mossen växa till på nytt. Man brukar säga att en mosse växer med ca 1 mm per år. Så, om så där 5000–6000 år kanske man kan börja bryta torv igen. Man kan undra vad traktormodellerna heter då?

■ Eric Andersson

Man får en förnimmelse av självgående skördetröska när man ser den stora strängläggaren. Föraren kör hela tiden bakåt, här kommer Valtras förnämliga dubbelkommando verkligen till sin rätt.

Kylig övernattning

Långt upp i norra Norge, i Alta Finnmark, kan du checka in på Norges mest originella hotell, Alta Igloo Hotell, som är beläget i Alta friluftspark. För sjätte året i rad kan man nu bo på hotellet som är byggt bara av snö och is. Rummen, möblerna och även glasen i baren är gjorda av is.

Det låter som en kall upplevelse, men **Svanhild Simensen**, försäljnings- och marknadsansvarig, försäkrar att du inte kommer att frysa i hotellet. Inomhus är temperaturen mellan –4 och –7 grader Celsius, men jämfört med en utomhustemperatur på kanske –20 grader är det både komfortabelt och hemtrevligt.

Även om sängarna, som allting annat, är gjorda av snö, sover man bekvämt på renskinn och i en högkvalitativ sovsäck.

– De flesta av våra gäster förvånas över hur vackert allt är. För oss är det viktigt att poängtera

Svanhild och Ulrik Simensen ser till så att gästerna trivs under vistelsen i ishotellet.

Det fina iskapellet har fascinerat många besökare. Tack vare biskopens godkännande kan man också arrangera bröllop i kapellet.

den artistiska och estetiska atmosfären på hotellet, säger Simensen. Det 1 600 m² stora hotellet byggs därför med ett särskilt tema, som varierar från år till år. Temat för 2004 var norsk mytologi, och för 2005 blir det norska folksagor som kommer att avspeglas på dekorationen. Utformningen och dekorationen görs av iskonstnärer från Japan.

Bröllop och andra unika tillställningar

När man kliver in i hotellet kan man inte undgå att notera tystnaden. Tystnaden kombinerad med den rena luften, snön och de estetiska dekorationerna, gör besöket i Alta Iglo Hotell till en fascinerande upplevelse. Det vackra, för att citera Simensen, bedårar även norrmännen, som annars är vana vid både snö och is. Utöver norrmän besöks hotellet av gäster från hela Europa. Tillsammans med Alta friluftspark, som erbjuder många exklusiva aktiviteter,

som snöskotersafari, möjlighet att köra hundsläde och besöka samebyar, erbjuder man ett exotiskt inslag i den nordnorska landsdelen.

Utöver de 50 bäddarna finns inom hotellet också en bar och ett kapell. Kapellet har bara funnits ett år och är det enda iskapell som godkänts av biskopen. Detta godkännande gör det möjligt att arrangera bröllop.

– Vi har haft tre så här långt, säger Simensen.

Allt färdigställs på en månad

Grundkonstruktionen görs genom att använ-

da stora ballonger, som man blåser snö över. När konstruktionen är så stark så den står av sig själv, tas ballongerna bort.

En central roll under byggnationen spelar hotellets Valtra 6750 TwinTrac, utrustad med snöslunga.

– Hotellet skulle inte kunna byggas utan denna utrustning, berättar företagets chef, **Tor Kjetil Wisloff.**

Traktorn används mellan 300–400 timmar per år med att bygga hotellet. Tillsammans med traktorn arbetar sex man med bygget och lika många med utsmyckningen. Efter en månad med arbetsdagar på 20 timmar är hotellet färdigt. 4 500 m³ snö och 130 ton is har formats till ett unikt hotell. Efter fem år i drift verkar framtiden lovande.

– Antalet besökare ökar hela tiden. Och det är inte längre bara de europeiska gästerna som uppskattar hotellet. På kort tid har det blivit mycket populärt bland turisterna, och lokalbefolkningen är stolta över denna attraktion, säger Wisloff.

Trots att Alta är beläget långt norr ut i Norge, blir säsongen relativt kort. Hotellet är bara öppet fyra månader, från januari till april. Bortsett från läget har de senaste årens milda vintrar varit en utmaning. För att gardera för kommande år har man nu investerat i både snökanoner och kylanläggning, så Alta Friluftspark kan förbereda sig på ytterligare säsonger med Alta Iglo Hotell.

Inspirationen till dekorationen av 2004 års ishotell är hämtad från den norska mytologin.

■ Christian Børresen

Allt är sig likt i Hågeryd...

Ja, trots att den moderna traktorn gjort sitt intåg i den småländska byn Hågeryd har inte så mycket förändrats. Vi sitter i köket igen, hemma hos Erik och Sigvard. Förra gången var det vinter och kallt och vedspisen och kaminen sprakade. Nu är det försommar och grönt och fint. Visserligen har inte den riktiga sommarvärmén kommit till Hågeryd men i brödernas grönsaksland växer bönor och sallad, och potatisen ska snart gå i blom. Livet går vidare i Hågeryd, traktorn har inte medfört allt för stora förändringar.

Hela den gångna skogssäsongen har bröderna använt sin nya fina Valtra A65 i skogsbruket, det är där den fyller sin största uppgift. Den har fått dra ut åtskilliga timmerstockar?

– Vi brukar avverka ungefär fem fulla billass varje vinter, säger Erik. Erik är den som är äldst, och Erik var den som var hästkarlen. Nu är det mest brorsan Sigvard som kör traktorn.

Fyrhjulsdriften bra i skogen

– Det har gått mycket bra, säger Sigvard, den drar så bra med fyrhjulsdriften och den är tyst och bra i hytten.

Erik är på sitt 85:e år och "lillebror" Sigvard på sitt 80:e. Så det är inga ungdomar som ger sig ut i skogen. Att dom är noga med sin avverkning och sitt virke märker vi inte minst

Erik och Sigvard poserar gärna vid sin fina traktor, Valtra A65

Bröderna Erik och Sigvard bor otroligt fint på sluttningen ner mot Lillesjön. Katten Malin ville inte vara med på bilden denna gång, så hennes enda unge detta år, fick vara med istället. Han har ännu inte fått något namn.

när dom visar oss in i vedboden där vinterns behov av ved ligger fint travad och väl sorterad, björkveden för sig och grangrensveden för sig. Erik kallar grangrenarna för granganglar.

– Veden ska vara kapad och kluven under mars månad, hävdar bröderna, och under tak till midsommar.

Hela vedhanteringen görs för hand, med yxa och såg. Och när vi ändå är inne på lite gammaldags språk kan vi nämna att en torrgran, en gran som dött på rot, kallar bröderna

för söegran. Parallellen med gammalt dött gräs blir självfallet söegräs. Här återger Erik en "gammal" gubbe från trakten som sa:

– Kroppen är söen men knaggen är frisk.

Som vanligt när man besöker Erik och Sigvard får man lära sig nåt nytt om nåt gammalt. Och alltid har dom någon gammal skräna att berätta. Vi önskar Hågerydsbröderna fortsatt lycka med sin dragare, Valtra A65.

■ Eric Andersson

Omkring en tredjedel av alla traktorrelaterade olyckor händer när föraren lämnar hytten

Att arbeta med moderna traktorer är ett av de säkraste jobben på gårdarna idag. Bara omkring fem procent av olyckorna på gårdarna har något samband med traktorer. Som jämförelse är djurskötsel, skogsarbete och arbete i hala förhållanden väsentligt mycket farligare.

Juha Suutarinen, har doktorerat i jord- och skogsbruk, just på ämnet "olyckor på gården".

– Moderna traktorer är mycket säkra, bekräftar Suutarinen. Den farligaste delen vid arbete med traktorn är att ta sig i och ur hytten, och särskilt att ta sig ur. Omkring en tredjedel av alla traktorolyckor hänger samman med denna tämligen enkla del av traktorns hantering. En tredjedel hänger samman med tillkoppling och användning av redskap. Resterande olyckor uppstår vid service och andra typer av arbete.

Olyckorna inträffar oftast när föraren har bråttom och halkar på leriga fotsteg eller hoppar direkt ut från hytten. Över hälften av dessa olyckor resulterar i skadade ben och fötter, eller vrickningar. Ryggskadorna står för ungefär 15 % och arm och handskador svarar för ca 5 % av olycksfallen.

Valtra har ägnat stor uppmärksamhet åt säkerhetsaspekterna som rör just frågan att

ta sig i och ur hytten. Ett exempel är M- och T-serien som fått bakstänkskärmar, som är ställbara efter däckbredden, som bidrar till att fotstegen hålls renare. Trots det åligger det föraren att regelbundet se till fotstegen och hålla dem rena. Säkreste sättet att ta sig ur en traktor är att backa, gå baklänges, och hålla i sig med båda händerna.

Mer planering, mindre brådska

Arbetsrelaterade skador kan förebyggas genom att använda olika skyddsutrustningar och genom ökad kunskap.

– Noggrann planering av arbetet, tiden och själva förfarandet är grunden för all säkerhet, säger Suutarinen.

Brådska, för många jobb på gång samtidigt, och dåligt underhållen utrustning är samtliga faktorer som hänger samman med olyckor.

En jordbruksfastighet kan vara en fantastiskt plats för barnen att växa upp på, men det kan också vara en mycket farlig miljö. En fabriksarbetare skulle aldrig ta sina familjemedlemmar med till arbetet, men ute på gårdarna leker barnen, ofta helt fritt. Och det trots att gården oftast har en betydligt farligare miljö än fabriken.

Valtra har tagit särskild hänsyn till barnens säkerhet. Ett exempel är att drivkraften inte

kopplas in om inte en minst 30 kg tung person sitter i förarstolen. Det är också uteslutet att få traktorn att rulla i utförsbackar eftersom parkeringsbromsen automatiskt är aktiverad när inte motorn är igång.

Valtra har varit pionjär i säkerhet och ergonomi i årtionden. Valtras föregångare, Valmet och Volvo, var de första traktortillverkarna som introducerade förarhytter för komfort och säkerhet.

Moderna datorstyrda transmissioner har mycket säkerhetsutrustning inbyggt i systemen, både när det gäller transmissioner och hydraulik.

Första steget för att förbättra säkerheten på gården är att analysera den egna gården och dess arbetsförhållanden. Små enkla förbättringar och reparationer kan göras direkt medan större förändringar måste ses seriöst och får ta lite längre tid.

Att investera i säkerhet är alltid en bra investering. Några få kronor inbesparade på en billig hydraulslang, som exempel, kan kosta tusentals kronor i en svår olycka och produktionsbortfall.

■ **Tommi Pitenius**

Fälttävlan

ridsportens Formel 1

Vi sitter i förmaket, i den fina slottsliknande byggnaden vid Segersjö Herrgård, och pratar fälttävlan med makarna Ann och Robert Montgomery Cederhielm. Orsaken är att vid Segersjö arrangeras tävlingar i Fälttävlan, den senast tillkomna av de olika ridsporterna, och kanske den tuffaste.

Segersjö ligger vackert vid sjön Hjälmarens södra strand och omgivningarna är de bästa tänkbara för fälttävlan. Detta år arrangerades internationell fälttävlan. De mest långväga deltagarna kom ända från Brasilien och Jamaica. Nästa år blir det Europamästerskap för Young Riders, där åldersgränsen är tjugotre år, och då kommer deltagare från hela Europa, så man kan utan överdrift påstå att Segersjö har fått en plats på den europeiska kartan, åtminstone i fälttävlanskretsar.

Herrgård med gamla anor

Segersjö har gamla anor och traditioner. Godset har varit i släktens ägo sedan 1754 och Robert är nionde generationen som driver gården. Släkten, med släktnamnet Montgomery, kom från Skottland, invandrade först till Finland år 1722, som då tillhörde Sverige, och kom därifrån till Segersjö. Ann och Robert har gamla anor och traditioner att föra vidare. Det händer att Robert klär sig i kilt vid högtidliga tillfällen.

Ann och Robert har drivit gården i nio år. Själva jordbruket är utarrenderat och drivs idag helt utan djur, bortsett från de två hästar Ann har i stallet. Det var 1998 som man började anlägga fälttävlansbanan.

Fälttävlan, en tuff sport

Fälttävlan är en sport som ökar hela tiden. Allt fler ungdomar börjar ägna sig åt denna krävande

de sport. För krävande är den, både för hästen och rytteren.

– Det krävs mycket vältränade hästar, uthålliga men samtidigt väl dresserade, säger Ann, som själv varit aktiv och framgångsrik tävlingsryttare. Hästarna måste vara snabba men också klara strama tyglar. Det är elithästar helt enkelt.

Enligt internationella bestämmelser rider man dressyr första dagen. Andra dagen är terrängritten eller som man också säger, uthållighetsprovet, och sista dagen är det banhoppning.

Av internationella storheter som ägnat sig åt denna spännande sport kan nämnas engelska prinsessan Ann, som ridit i engelska olympialaget. Även hennes dotter Sara Philips har funnit spänningen i sporten och rider nu i engelska juniorlandslaget. Andra välkända engelsmän är William Fox-Pitt och Pippa Funnell som gjort sig kända över världen. Svenska tävlingsryttare som utmärkt sig är t ex Paula Törnqvist och Linda Algotsson. En annan ryttare som börjar visa sig på de internationella banorna är Piia Pantso, en finsk tjej, men bosatt i Sverige.

Ett typiskt hinder i fälttävlan. Ofta är hindren hämtade från något naturligt, en grov stock, en häck, en upp och nervänd båt eller som här en kombination med ett vattenhinder, precis som man kan stöta på i naturen.

Segersjö Herrgård, med sitt lummiga fina läge vid Hjälmarens södra strand. Sjön i förgrunden är en liten insjö som tillkommit på senare år, och blivit en del av fälttävlansbanan som till viss del går genom den fina parken.

Makarna Ann och Robert Montgomery Cederhielm, förväntansfulla inför nästa års stora internationella arrangemang, EM för Young Riders.

EM för Young Riders 2005

Nästa år har Segersjö fått Europamästerskapen för Young Riders. Under tre dagar, 26–28 augusti, kommer ungdomar från hela Europa för att göra upp om mästartitlarna i Östernärkes fina natur.

Inför tävlingarna förvandlas gårdsplanen till mobilt stall. Ett antal mobila hästboxar monteras upp. Nästa år blir det också mobilt hotell när det kommer ryttare från hela Europa.

– Vi trodde dom tävlande ville bo på fina hotell, säger Ann, så vi hörde oss för om hotellkapacitet i närliggande tätorter. Men dom tävlande vill inte bo på hotell, dom vill bo nära sina hästar.

Minutiös genomgång

Ann och Robert jobbar hela året med planering och förberedelser för tävlingarna. Fälttävlansbanan som är 5,5 km lång kräver sin skötsel. Dressyr och hoppbanorna lika så. Men allt är förberett och planerat, in i minsta detalj, för inför tävlingarna måste allt fungera.

Det krävs många funktionärer och tävlingsledningen har ett stort ansvar för att inte minst säkerhetsbestämmelserna följs till punkt och pricka. Fälttävlan är en sport med höga farter och med mycket levande vikt i rörelse. Alla hinder är fasta och om något går snett kan det bli stora skador på både människor och djur. Därför måste det alltid finnas både djurambulans med tillgång till nödslakt och vanliga ambulanser på plats. Det finns också läkare och

psykolog under hela arrangemanget.

– Tänk om någon skulle stöta under tävlingarna, säger Robert, då måste vi ha omedelbar tillgång till hjälp, både psykologisk och medicinsk. Ett akutteam måste alltid finnas till hands. Det gäller alla former av tävlingar idag där hästar är inblandade.

Öppen Herrgård

– Det bästa med tävlingarna är alla trevliga människor som hjälper oss med tävlingarna och alla fina tävlingsryttare som kommer hit, säger Robert, hela godset blommar upp, gården fylls med folk.

Piia Pantsu, finlands stora hopp i fälttävlan, med hästen Trip Up. Piia är ung och ambitiös och satsar just nu allt på fälttävlan. Enligt Piia är fälttävlan en underbar sport både för hästen och ryttaren. Det är roligt helt enkelt, säger Piia.

Under årets internationella tävlingar, med 70 tävlande från 10 olika länder, hade man både finsk och dansk domare. Dessutom var huvuddomaren från Italien, vilket medförde att mycket av tävlingarna genomfördes i de italienska färgerna för att det verkligen skulle framgå att det var ett internationellt arrangemang.

– När den italienska överdomaren kom hit för att besöka banan och tog sig runt till alla hindren blev han mäkta imponerad. Han hade bara ett ord som han utropade hela tiden: Beautiful, beautiful, säger Robert och ler förnöjt, han tyckte verkligen om platsen.

– Utan sponsorer skulle vi inte kunnat få till stånd vår tävlingsbana, poängterar Ann, och Robert tillägger:

– Vi skär inget guld med täljkniv på fälttävlingarna, men vi tycker det är roligt, gården lever upp, och vi får en levande herrgård. Och vi jobbar långsiktigt. Nästa år är det EM för Young Riders. Nästa mål är ett EM även för de högre klasserna. Och nog skulle det vara roligt att få arrangera ett VM här i vår fina natur, säger Robert.

– Utöver tävlingarna och hästarna kan man se vår fina natur, traktor- och bilutställning och olika andra publika arrangemang som hunduppvisning, fallskärmsbhoppling m m. Till Segersjö är alla välkomna, hälsar makarna Montgomery Cederhielm!

■ Eric Andersson

Enhetliga Valtra m

Valtras modellprogram uppdateras och förnyas ständigt. Den nya generationens traktordesign lanserades redan i början av 2000-talet i samband med lanseringen av S-serien. Den stilrena och moderna designen förväntades komma även på Valtras övriga modeller.

Den första modellserien som följde var Valtra T, som presenterades 2002. De 4-cylindriga modellerna i M och de midjestyrda XM lanserades på marknaden sommaren 2003. På Agritechnica-utställningen i slutet av 2003 visades för första gången den fyrcylindriga C-serien, en modell speciellt konstruerad för frontlastarbete. Nu lanseras också en förnyad A-serie som kompletterar Valtras nya generation traktorer. Hela modellprogrammet omfattar traktorer mellan 74 och 280 hk.

Fördelarna med den nya designen är inte bara utseendemässiga. Den sluttande och rundade nosen ökar sikten markant. Dessutom är motorhuven numera en enda enhet som öppnas helt med hjälp av gasfjädrar. Regelbundet underhåll och service blir bekvämare och säkrare att utföra. Motorhuven är tillverkad av en specialplast, Telene, som är ett extremt lätt, tåligt och beständigt material. För att ytterligare öka sikten har avgasröret på alla modeller, utom XM, sidomonterats vid den högra hyttstolpen. Förarkomforten på S-, T- och M-serierna är av högsta klass med kombinationen hyttfjädring och Aires, luftfjädrande framaxel.

Valtra erbjuder ett stort urval av färgalternativ och andra utrustningar och tillbehör. Kunden kan skräddarsy sin Valtra tillsammans med säljaren för att direkt vid leverans få traktorn anpassad efter det egna behovet. Valtra är fortsatt föregångare när det gäller kundorderstyrd traktortillverkning.

A-serien i ny skepnad

A-modellerna har förnyats – till sin fördel. Det främsta målet med serien är att arbetet skall vara produktivt med hög verkningsgrad tack vare pålitliga och enkla baslösningar och goda användningsegenskaper.

Valtras modifierade A-serie har fått samma design som de övriga framgångsrika Valtra-modellerna. Förutom den yttre förändringen har A-serien också fått förbättringar i användarvänlighet och säkerhet. Valtra har dock behållit den enkla och okomplicerade kon-

struktionen utan att avstå från produktivitet och pålitlighet.

Grundtransmissionen i A-seriens modeller har 12+12 växlar. Med den okomplicerade konstruktionen är transmissionen mycket effektiv. Kraftöverföringen har ytterligare förbättrats i och med att inkopplingen av fyrhjulsdriften har samma konstruktion som på de större Valtra-modellerna. Det är en flerlamellkoppling som kopplas ur med lågtryckshydraulik, och ansätts med en mycket kraftig fjäder. Denna konstruktion gör att bromsning alltid sker på alla fyra hjulen.

Valtra A-serien

Modeller	kW	hk	r/min
A 75	54	74	2270
A 85	65	88	2270
A 95	72	98	2270

Modeller för år 2005

Planeringen och tillverkningen av Valtras hela modellprogram är baserad på kundernas behov. Förutom färgerna kan kunden också välja mellan ett stort antal utrustningar och egenskaper så att han/hon får en Valtra perfekt anpassad till det egna arbetet.

Användarvänlig kraftöverföring

A-seriens kraftöverföring har alltid varit mycket användarvänlig, nu är konstruktionen ännu bättre. Till exempel, differentialspärren aktiveras enkelt och smidigt med en vippströmbrytare. Som tillval finns HiShift, varvid kopplingen manövreras fingerlätt med en knapptryckning utan att pedalen behöver användas, det minskar påfrestningar på ben och knä. HiShift elhydraulisk manövrering finns också som tillval för kraftuttagkopplingen. Ansättningshastigheten kan ställas in för båda kopplingarna. Den mekaniska manövreringen finns kvar och kan användas vid speciella tillfällen.

Komfort och utrymme i hytten

A-seriens hytt är funktionell och elegant. Genom de stora dörrarna är det lätt att stiga in i den upplysta hytten. Sätet kan justeras på många olika sätt och svänger 180 grader. Reglagen är också placerade inom bekvämt räckhåll, och instrumenten är tydliga så att man uppfattar dem med en snabb blick.

Den nya motorhuven är tillverkad av en specialplast som är mycket lätt, tålig och

Som frontlastartraktor hör A-serien till eliten i sin klass. HiShift för fingerlätt kopplingsmanövrering kan fås som tillval i A-serien. Den ökar komforten då föraren under en arbetsdag hundratals gånger besparas att trycka ner kopplingspedalen.

Hydraulsystemets pumpkapacitet är 55 liter per minut. Som alternativ finns Autocontrol, elektroniskt kontrollsystem för redskapslyften. Det är också möjligt att utrusta A-seriens modeller med frontlyft och frontkraftuttag.

beständig. Motorhuven är fäst i bakkanten och öppnas helt med hjälp av gasfjädrar. Avgasröret har sidomonterats vid hyttens högra stolpe, vilket gör att sikten har förbättrats.

Regelbundet underhåll sker betydligt enklare eftersom alla servicepunkter är samlade på traktorns vänstra sida. Dessutom kan kondensorn för luftkonditioneringen enkelt vikas undan för rengöring. Motorns serviceintervall är 500 timmar. Påfyllningsröret för bränsle har förlängts för enklare påfyllning, ett låsbart tanklock medföljer.

Elmanövrerad arbetshydraulik

Hydraulsystemets pumpkapacitet är 55 liter per minut. Som alternativ finns Autocontrol, elektroniskt kontrollsystem för redskapslyften. Det är också möjligt att utrusta A-seriens modeller med frontlyft och -kraftuttag. Utbudet av fabriksmonterade utrustningar har ökat. Samtliga modeller i A-serien är tillgängliga med både två- och fyrhjulsdrift. Speciella däck anpassade för radodling finns också att tillgå.

Hyttfjädring till T- och

Hyttfjädring finns nu också som tillval till modellerna i Valtras T- och M-serier (standard på S240 och S280). Hytten är i framkanten upphängd i chassiet med vibrationsdämpare, precis som tidigare. Hyttens bakre del är ansluten till chassiet med två fjäderelement bestående av spiralfjäder och stötdämpare. Ett Panhardstag vid det högra, bakre hyttfästet förhindrar sidorörelser. Genomslagsstopp förhindrar onormala rörelser i extrema situationer.

Tillsammans med hyttfjädring monteras alltid hydraulisk dragkroksmanövrering. Förarstolen är luftfjädrad med en speciellt anpassad

Valtra 6000-serien ett väl fungerande koncept

I serien ingår sex olika modeller, 6200 (95 hk), 6250HiTech (94 hk), 6300 (101 hk), 6350HiTech (101 hk), 6400 (105 hk) och 6550HiTech (105 hk). Alla är försedda med 4-cylindriga 4,4 liters turboladdade Valtradieslar speciellt tillverkade för traktor användning.

Sveriges mest sålda traktor är en Valtra 6200

Valtra 6200 som ingår i Mezzo-serien toppar årets svenska försäljningslista. 6200 är en väl beprövad modell som är pålitlig och stabil. 6200 kan med lätthet utformas till gårdens lastmaskin eller den effektiva skogstraktor. Styrkan och kraften finns där för alla arbetsuppgifter.

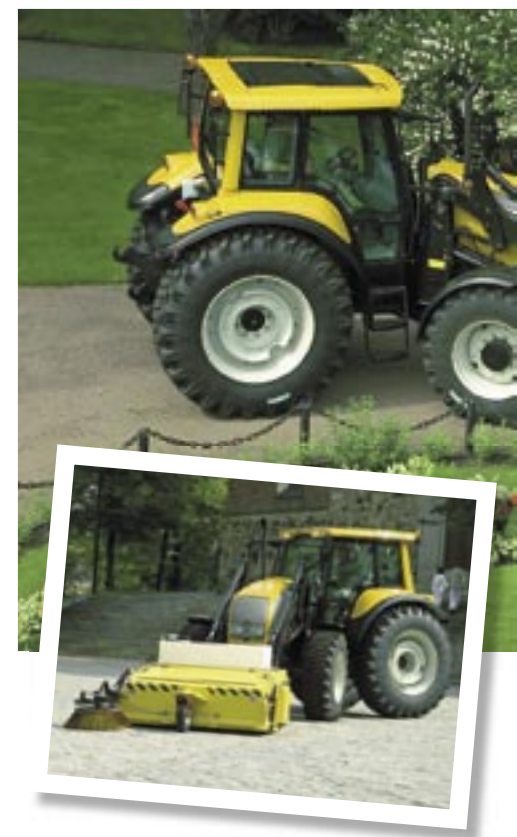
6000-seriens traktorer är från grunden konstruerade för fyrhjulsdrift och uppnår högklassiga resultat i allt slags arbete.

TwinTrac-dubbelkommando ger gränslösa möjligheter till effektiv traktorkörning i både jord- och skogsbruk.

I skogsbruket anses traktorerna vara de bästa på marknaden tack vare den höga frångångshöjden, och det väl skyddade chassiet med slät undersida.

Den stabila designen kombinerat med turbinkoppling gör också att den blivit en mycket populär frontlastartraktor.

Kort sagt en idealisk traktor för ett kombinationsjordbruk.

ng M-serien

lågfrekvensfjädring. För bästa körkomfort är det mycket viktigt att stolens fjädring och hyttfjädringen är anpassade till varandra.

Med hyttfjädring undviks vibrationer. Vid fältarbete i normala förhållanden minskar förarstolens vertikala sidorörelser med en tredjedel, i tuffare körning, t ex harvning av plöjda åkrar, med ända upp till 80 procent. Även vid körning på t ex grusväg reduceras påverkan från mindre ojämnheter med cirka 15 procent.

Hyttfjädring är bekvämt och minskar påfrestningarna på förarens rygg, speciellt vid körning i mycket ojämn terräng. Med hyttfjädring klarar föraren längre arbetspass i traktorn, vissa arbetsmoment kan också

utföras snabbare. Fördelarna som hyttfjädringen medför gör att investeringen är väl använd.

Hyttfjädringen dämpar vertikala stötar och krängningar betydligt. Tack vare fjädringen går det att utföra arbetet snabbare utan att minska på komforten.

XM traktor med midjestyrning

Den midjestyrda Valtra XM-traktorn fås nu också med välkänd City-utrustning. Med Valtra XM löper många arbeten, exempelvis frontlastararbeten, betydligt snabbare än med en traktor med stel ram.

Valtras midjestyrda XM-traktorer finns nu med samma City-specifikationer som är tillgängliga på tidigare modeller i X-serien. City XM-modellerna har 130 respektive 150 hästkrafter.

City-lastaren har lastarmar av massivt stål och fästjärnen utgör en del av chassiet, precis som på hjullastare. Det ger möjlighet till högre lastkapacitet. Lyftkraften är hela 3 400 kilo i markplanet, vilket nästan är det dubbla upp jämfört med en vanlig traktor med frontlastare.

City-modellerna har en 70 liters oljetank och en extra lastkännande pump placerad i fronten. Traktorns egen hydraulik används oberoende av frontpumpen. Tillsammans ger det ett kalkylerat flöde på 190 l/min. I praktiken är flödet drygt 160 l/min beroende på vilket redskap som används. De kombinerade hydraulsystemen medger parallell användning av flera redskap också vid låga varvtal.

City-modellerna levereras med en extra kraftig framaxel. Framaxelstabiliseringen förhindrar tippningstendenser, en fördel vid tungt

lastarbete. Framaxelstabiliseringen arbetar helt automatiskt eftersom den känner av lastarens belastning.

Kunderna kan välja mellan olika redskapsfästen. Hydrauluttag på lastaren kan anslutas direkt till ett redskap utrustat med hydraulfunktioner. Hydraulisk redskapslåsnings är standard. Lastaren kan också utrustas med en speciell motorventil för drift av t ex sopvalsar. Studier har visat att man arbetar mer effektivt med midjestyrda traktorer jämfört med traktorer med stel ram. Speciellt gäller detta vid frontlastararbeten på trånga ytor, där arbetet kan utföras ända upp till 50 procent snabbare.

XM

Lina och Fabrizio Franceschi tillsammans med sina fyra barn framför gården Locanda San Martino.

Moder natur vet bäst

Vår filosofi har sin upprinnelse här, med enkelheten, och med ett liv nära naturen. Så enkelt är mottot för Locanda San Martino.

Beläget i italienska Dolomiten, är Cavizzana en oansenlig liten by, på en höjd av nästan tusen meter över havet. Här märks de olika årstiderna fortfarande på de lantliga rutinerna. Förr i tiden bröts här järnmalm för produktion av jordbruksmaskiner, och, som i de flesta byar i trakten, även kalksten för kalkindustrin.

Här driver **Lina och Fabrizio Franceschi** gården Locanda San Martino, med fyra rum plus en lägenhet för uthyrning. Samtliga rum är ljusa och luftiga med fin utsikt. Det finns också rum för måltider och banketter.

Efter många års resandjobb insåg Fabrizio att det var dags att sätt stopp för nomadlivet och istället etablera en fast punkt i livet. Han bestämde sig helt enkelt för att satsa på ett liv som lantbrukare. Efter att ha renoverat det gamla fina bostadshuset öppnades detta

som bostad för turister. Nu fick han möjlighet att nyttja egna erfarenheter, hur det är att resa och bo borta.

Fabrizio och Lina erbjuder också lite djurhållning med zooatmosfär. Man har t ex mjölkgetter och en särskild koras, som också handmjölkas. Unghästarna har man på bete medan hönsen och grisarna får röra sig fritt runt gårdsplanen.

Alla maträtter på gården är gjorda på egna eller lokalt producerade ingredienser. Husets specialmeny inkluderar hemgjord förrätt med grönsaker, hemmarinerat kött, mortandéla från Nondalen, och husets egna ostar, vegetabilisk lasagne och ravioli med viltkött och enbärssås.

Huvudrätten kan vara nötfilé, kanin a la Contadin, och bönor med Cotechinokorv. Den typiska Trentinerätten, husets verkliga specialité, är gjord av gårdens eget kalvkött som med fördel äts tillsammans med en frisk, krämig "casolet", med ost som huvudingrediens.

Under vintern är det mest stekt griskött som gäller. Eller varför inte revbensspjäll med

"sauerkraut"? Till dessert serverar huset grädd- och nötbiscvier, panna cotta (gräddpudding), glass med olika bär eller äppelpaj.

De fyra rummen och lägenheten hyser tillfälliga gäster från, utöver Italien, Österrike, Frankrike, Tyskland och USA. Bortsett från de kulinariska begivenheterna erbjuder Locanda San Martino dess gäster vandringsturer, exkursioner, ridning, flottfärder och bergsklättring. Under vintern finns härliga skidbackar bara tjugo minuter från Locanda.

Locanda San Martino använder två traktorer, varav den ena är en Valtra M120 med frontlastare. Med den nya Valtran blev det "kärlek vid första ögonkastet". Gården behövde en traktor med mycket kraft men med kompakta dimensioner, M-serien blev det perfekta valet för gården. Fabrizio är mäktligt imponerad av Valtrans uppförande på branta sluttningar och mycket tillfreds med dess TwinTrac-system, som han använder tillsammans med slätterkrossen.

■ Paola Oberto

Gården har tre rum att hyra, alla med härlig utsikt över omgivningen.

Varmt välkommen till Welsh

Staden Abergavenny, vid foten av bergen Black Mountains, har sett mer än den borde av bråk och elände. Ett exempel var år 1175 när inkräktande norrmän bjöd in lorderna i Welsh till bankett på slottet i Abergavenny. Men istället för en god middag, mördades samtliga. Welsharna hämnades några år senare, och under många år framöver blev detta förebilden för livet i detta otroligt vackra område.

Nio hundra år senare känns välkommandet till gården Hardwick Farm bra mycket behagligare. **Carol** och **Cyril Jones** startade Bed and Breakfastverksamhet 1998. Då mjölkade de 70-talet kor och mjölkpriset var utsatt för "fritt fall".

– Vi behövde ett andra ben att stå på och inkomsten från B&B var ett bra val, säger Carol.

Fem år senare, gården har överlevt en svår attack av TB och uthärdat Mul- och klövsjukan, har gården 130 ha åker och 120 renrasiga Holstein Friesiankor plus rekrytering, och B&B-

Hardwicks gård ligger vid foten av berget Black Mountains, som är ett idealiskt område för friluftsliv. Carol och Cyril har en modern och produktiv gård. Det finns också trevliga uthyrningsrum på gården.

verksamheten har expanderat till en åretruntssysselsättning.

– Med undantag för julhelgen, inflikar Carol, då kommer familjemedlemmarna hem.

Det stora traditionella bostadshuset har tre rum för uthyrning, två med lägenhetskaraktär och ett med eget badrum i hallen. Samtliga har TV, te- och kaffekokningsmöjligheter samt värmesystem för den kallare årstiden. Dessutom har alla en underbar utsikt över det vackra landskapet.

Frukost serveras efter önskemål. Vill du ha den tidigt, innan du tar dig upp i Black Mountains eller Brecon Beacons Nationalpark, båda verkliga sevärdheter, ja, då hittar du Cyril i köket. Vill du hellre ha sovorgon och ta det lite lugnt, då möts du av Carol i köket eftersom Cyril då ser till med djuren. B&B-gästerna är ju inte de enda som ska behandlas förstklassigt på gården.

Cyril och Carol har nyligen investerat i en ny ladugård med två mjölkningsrobotar.

– Nu har vi mer tid att se till både djuren och oss själva när vi slipper den kontinuerliga mjölkningen, säger Carol, som får ägna stor del

Dave sköter gårdens fältarbeten och har två relativt nya Valtra T120 och T160. De har också planer på att öka entreprenadverksamheten.

av sin arbetsdag åt sin B&B-verksamhet. Hon är också den som varje kväll före läggdags går en tur genom ladugården för att kolla så allt står rätt till.

Sonen **Dave** sköter det mesta av arbetet på fälten. Han har god hjälp av gårdens båda Valtratraktorer, T160 och T120. Dave kör även på entreprenad åt andra lantbrukare i trakten, en verksamhet som hela tiden brukar öka. Detta år har han slagit ca 750 ha gräs i första skörd för ensilering inom en radie på ca två mil.

Carol och Cyrils gäster kommer från när och fjärran.

– Londonborna kommenterar alltid tystnaden och, om det inte är månsken, även mörkret, säger Carol.

– Tyska familjer beundrar kullarna och höjderna, tillägger Cyril.

En tysk familj har kommit regelbundet under många år. Amerikanerna tycker om området för det är lite "gammaldags". Vill du prova Carol och Cyrils gästvänlighet, den har fått flera fina utmärkelser i turistsammanhang, eller i första hand kanske se hur livet på en modern mjölkgård i Welsh fungerar, kan du kontakta dom på telefon 0044 18 73 85 35 13, eller via mail på carol.hardwickfarm@virgin.net. Du kommer att njuta av upplevelsen.

■ Roger Thomas

Bed & Breakfast fortsätter på sid 24.

En finsk traktor på Antarktis

Så vitt vi vet, finns det bara en traktor som arbetar på Antarktis vidsträckt, frusna yta: En 1988 års modell av Volvo BM Valmet 505, som fördes till Antarktis av den finska Finnarp-expeditionen. Utan att överdriva kan man påstå att den miljö traktorn arbetar i är ganska hård. En gång blåste en kraftig snöstorm bort traktorns frontlastare, en annan gång bröts traktorns oljetråg sönder vid hård belastning.

– Vi använder traktorn runt forskningsstationen huvudsakligen för snöröjning och för förflyttning av förråd. Frontlastaren är särskilt användbar för det dagliga arbetet med att flytta bränslekontainrar. Traktorn var också till ovärderlig hjälp när vi byggde om och till forskningsstationen, säger **Henrik Sandler**, som leder Finnarpexpeditionen.

Stationen på Antarktis är bemannad endast under sommarsäsongen. Sommar på Antarktis betyder temperaturer runt -5°C , och solen skiner dygnet runt. Under vintern kan temperaturen lätt sjunka till under -50°C .

– Förhållandena här är ganska behagliga

under sommaren jämfört med Antarktis centrala delar där temperaturen kan bli så låg som -70 till -80°C . Här är helt fritt från fukt eftersom det är så kallt, så maskinerna rostar inte, säger Sandler.

Den finska polarstationen är placerad på toppen av en klipphylla som mäter omkring fem gånger två kilometer i storlek. En svensk polarstation finns alldeles i närheten. Avståndet till kusten är omkring 180 kilometer under sommaren, och det finns ett enkelt landningsstråk nära stationen för lufttransporter. Valmet-traktorn används bara omkring stationen, längre bort kan finnas risk för att isen inte håller, det kan vara djup lös snö, eller man kan överraskas av plötsliga stormar.

Stormig miljö

Stormarna på Antarktis är särskilt farliga. Starka vindar kan blåsa upp på bara någon timme och hålla på en hel vecka. I de värsta snöstormarna kan sikten vara mindre än en meter. Det finns berättelser om forskningsresande som kommit vilse i stormen bara genom att krypa från ett tält till ett annat, bara med några få meters avstånd.

Psykologen Arttu Lahdenperä och geologen Saku Vuori bytte oljetråget på denna Volvo BM Valmet 505, endast med standardverktyg och utan tidigare erfarenhet.

– Det blir åtskillig snöröjning runt stationen efter dessa snöstormar. Snön här är väldigt hård, nästan som en blandning av snö och is. Vår traktor får verkligen göra skäl för sig när all "drivsnö" skall flyttas, säger Sandler.

De antarktiska vindarna är så starka att de en gång blåste bort traktorns frontlastare, som landade illa tilltygad på klipporna hundratals meter bort. Deltagarna i expeditionen lyckades återställa denna vitala utrustning och ånyo få den i funktion.

Motorn reparerades med enkla medel

Forskningsstationens Valmet var i hårt arbete när oljetråget, motorns bärande ramdel, under stress och påverkan av stor kraft, råkade brytas sönder. Här fanns inga tränade mekaniker att tillgå, så reparationen tog lång tid.

– Expeditionens psykolog, **Arttu Lahdenperä**, började reparera traktorn i slutet på hans avtalade tid på Antarktis. Jag skulle också lämna stationen, så efter att jag packat mina tillhörigheter hjälpte jag också till, minns geologen **Saku Vuori**.

Jobbet kunde göras under tak och i skydd från vinden. Traktorns framända lyftes upp med hjälp av domkrafter, vinschar, tråkubbar och annat som fanns att finna runt stationen.

– Ingen av oss hade varken övning eller erfarenhet i liknande arbete. Arttu hade en gång i tiden bytt växellåda på en Saab 96, och jag hade mekat med en konstig moped i ungdomsåren, säger Saku Vuori. Att byta oljetråg var en relativt enkel operation. Största utmaningen var att återmontera drivaxeln till framaxeln. För att vi slutligen skulle lyckas få ihop drivningen tvingades vi ta till varmluftspistolen för att få godset att expandera till rätt storlek.

Så snart de sista muttrarna och bultarna hade dragits i, fylldes bränsletanken och batteriet laddades. Lite olja sprutades in i cylindrarna och ett startförsök gjordes. Tyvärr visade startmotorn inget livstecken, så det var bara att försöka hitta nya reservdelar, och försöka igen. Nu började motorn snurra, och den startade.

– Vi blev överlyckliga. Vi log så brett så vi hade kunnat äta hårt bröd från sidan. De andra deltagarna gapade av förvåning när jag körde runt stationen, konstant tutande, och med cigarr i munnen, minns Vuori.

■ **Tommi Pitenius**

Valtra MultiTool

– Det nya verktyget för att sköta om elektroniken

Kunder förväntar sig i allt större utsträckning lugn och ro i sinnet när det handlar om deras traktorer. Förutom att traktorn ska vara att lita på, så kräver de att servicen ska kunna utföras snabbt och effektivt. Den växande mängden elektronik i moderna traktorer utgör en egen utmaning för berörd servicepersonal.

Lösningen utgörs av Valtras nya MultiTool elektroniska serviceverktyg. MultiTool består av en dator och program utformade för arbete både i verkstaden och i fält. Verktöget är specialutformat för service, felsökning och reparationer på Valtra-traktorer.

Enkel att använda

Bärbara datorer har redan använts i flera år vid arbete med traktorer. Problemet med dessa har blivit det växande antalet operativsystem och datorutformningar. Det finns dussintals olika tillverkare av bärbara datorer, många olika versioner av Windows och olika kablar och anslutningar. Därför beslöt Valtra att utveckla sitt eget serviceverktyg, färdigt att använda vid service.

Fördelen med MultiTool är att det säkerställer kompatibiliteten mellan maskin och program. Operativsystemet är Linux. Ett annat mål vid utformningen av MultiTool var att säkerställa att det effektivt skulle kunna klara av ett antal olika uppgifter utan något behov av extra utrustning. Servicepersonal kan ladda ner de senaste programmen från internet eller använda färdigprogrammerade minneskort. Minneskortet sätts in i MultiTool och de senas-

te programmen laddas över till traktorn via en serviceanslutning i hytten.

Med MultiTool är det möjligt för servicepersonal att uppdatera alla system på en Valtra HiTech, C, M eller T-traktor på en halvtimme. Dessutom kan arbetet utföras precis lika bra i fält som i verkstaden. Utöver det mekaniska underhållet av traktorn är alltså servicepersonalen idag också ansvarig för underhåll och uppdatering av elektroniska system genom att använda MultiTool.

MultiTool har redan introducerats i Valtras internationella servicenätverk. Länder som helt har gått över till MultiTool är bl a Norge, Danmark och Sverige, där MultiTool redan används på varje Valtracenter.

■ **Markku Peltonen**

Ett verktyg – många användningsområden

- Traktorprogram: uppdaterar befintliga program och installerar olika varianter (HiTech, HiTech 2.0, HiTech EEM, Mezzo & Mega EEM, C-serien, M-serien, T-serien)
- Grundinställningar på traktorn
- Grundinställningar för elektronisk motorstyrning
- Installation av extra utrustningar
- Test av styrenheter med anslutningar, givare och utrustningar (in-/utgående signaler)
- Kontroll av dataflöde i CAN-bus
- Kontroll och fininställning av elektronisk motorstyrning
- Ladda ner servicekoder från styrenheterna (felrapporter)

Ett gammalt talesätt säger att Irlands skönhet beror på att det vattnas varje dag. Och det är faktiskt så att de förhärskande västliga vindarna från Atlanten ger mycket regn över hela ön där det året om

är relativt varmt tack vare inverkan från Golfströmmen. Därför växer gräset bra, vilket är idealiskt för den boskap som de irländska bönderna med rätta är så berömda för.

Väderförhållandena har varit mer eller mindre desamma i generationer, men det irländska jordbruket förändras. Liksom i större delen av Europa införlivas mindre gårdar i större jordbruk och maskinstationer anlitas för mycket av fältarbetet.

Pålitliga entrepren

Maskinstation på heltid

I östra Irland finns R & G Clarke, en maskinstation som tar vara på expansionen inom branschen. Företaget har sitt säte i Bailieborough i County Cavan där **Ronan**, hans bror **Gavin** och deras far **Gerry** med hjälp av ett par heltidsanställda och några deltidare specialiserat sig på rundbalsensilering och producerar över 35 000 balar per år från cirka 1 400 hektar.

För dem börjar ensilagesäsongen i mitten av maj och slutar i september eller oktober om vädret är bra. För att klara detta använder familjen fem Valtra-traktorer, tre Claas 10-fots slåtterkrossar, två bogserade och en buren, samt ett par McHale Fusion "balmaskiner" och en Welger press med separat Mc Hale HS 2 000 plastare. Något ovanligt kanske det är att hela verksamheten grundas på ett "balpris" – normalt 8,50 euro. Detta täcker allt från slåtter till den slutliga inplastningen. Så här säger Gerry:

– På det här sättet slipper vi onödiga diskussioner om fältens och skördens storlek och allt går så mycket snabbare. Metoden innebär att man slipper ta ut olika pris för första och senare skördar. De flesta jordbrukarna vill ha balarna plastade på fältet och det arbetet görs med de två nya T-traktorer och balmaskinerna. Andra vill ha balarna fraktade till lagringsområdet innan de plastas och då pressar vi med Welgerpressen.

Eftersom Valtra är relativt nya på den irländska marknaden kan man fråga sig hur Clarke-familjens fem traktorer kommit till ett land där man är så märkestrogen, särskilt med tanke på att familjen drivit maskinstation i drygt 30 år?

– Vi har köpt utrustning från Gerard Clarke Farm Machinery Ltd i många år, det är en förstklassig återförsäljare, förklarar Gerry, och fortsätter:

Bra dragförmåga, högt vridmoment och förmågan att hantera en tung balmaskin är viktiga för Clarks verksamhet.

– När han övergick till att sälja Valmet för tio år sedan tyckte vi att vi måste prova traktorerna, och det har vi aldrig ångrat.

Familjens första maskin, en 8050, inköptes 1997 och föll mycket väl i smaken. Den andra maskinen var en 900, som var liten men underbar att arbeta med. Tredje traktorn var en 8150 och den används nu av Gerrys bror på familjens gård. I dag består maskinparken av en T160 som vanligtvis körs av Gavin, en T140 som körs

av Stanley Nugent, och dessutom finns där en T120, en 8350 och en 6550. Båda Clarke-bröderna har studerat teknik. Med tanke på deras goda tekniska kunskaper kan det vara intressant att veta vad bröderna tycker om maskinerna som de tillbringar så mycket tid i – mer än 1 000 timmar per år. Båda är överens om att hytten är bekväm med alla kontroller på rätt plats. Ronan är särskilt förtjust i T-seriens lastkännande hydraulsystem Power Beyond. Lastkännande hydraulik innebär att traktorn bara behöver pumpa olja när balmaskinen begär det, vilket sparar kraft och minskar slitaget på hydraulsystemet.

Motorns vridmoment är så bra att traktorn utan vidare kan dra de tunga balmaskinerna – med två balar väger ekipaget närmare åtta ton – uppför de branta sluttningar som är så typiska för landskapet.

När ensilagesäsongen är slut, ska man sprida gödsel, plöja, så om vissa områden, trimma kanter och sprida gödning inför nästa säsong.

Kommer de att köpa fler Valtra till sin maskinpark?

– Troligen, blir det enhälliga svaret, men det dröjer nog – de är så pålitliga och håller så länge!

Ronan Clark och hans far Gerry uppskattar Valtra-traktorens låga driftkostnader och att de enkelt kan ställas in för olika hydrauliska operationer så att förarens arbete blir mycket mindre betungande.

Det irländska klimatet med bra temperatur och mycket nederbörd är idealiskt för gräsproduktion.

Örer litar på Valtra

Bra ensilage med bra maskiner

I Newcastle West i västra Irland mellan Limerick och Tralee arbetar bröderna **Tim, Martin och Tony Shanahan** med tio Valtratraktorer. Kärnan i deras verksamhet i detta boskapsområde är gräshantering mest för ensilering i silo men en viss balservice erbjuds till kunder som föredrar den metoden.

Företagets första Valmet-maskin inköptes efter en demonstration av återförsäljaren Morris Kelly från sydöstra Irland.

– Då fanns det ingen lokal Valmet-handlare, påpekar Tim, vi hörde rykten om att Valmet var bra maskiner så vi beslutade att pröva en. Det krävdes lite övertalning för att få återförsäljaren att frakta en demonstrationsmaskin tvärs över landet, men när vi väl prövat den lät vi honom inte ta den härifrån.

Detta var 1995 och den 8400 som köptes då används fortfarande fast den körts i cirka 13 000 timmar.

– Den har aldrig behövt åtgärdas utöver rutinunderhållet – när den parkeras händer det

aldrig att den droppar olja ens efter all denna tid, poängterar Tim.

I vagnparken ingår också en andra 8400 som inköptes 1995, men den har "bara" gått 8 500 timmar. I företaget finns även tre 8450, ett par 8050, en 8150 och en ny T160.

Pålitlighet – nyckeln till framgång

En 8550 tillhör **David Shanahan**, som är far till Tim, Martin och Tony. Vid 71 års ålder arbetar David fortfarande heltid, vilket 7 000 timmar på traktorn under de senaste fyra åren vittnar om. Förutom traktorerna använder bröderna tre självgående exakthackar. När Tony har slagit gräset tar Tim eller Martin vid med de stora exakthackarna och ett antal släpvagnar, vanligtvis fyra om inte transportsträckan är lång. En av anledningarna till Shanahans framgång är pålitligheten: Vi talar om för jordbrukaren när vi ska utföra uppdraget och dyker sedan upp på avtalad tid. För att klara det behöver vi pålitliga maskiner. Tim berättar också att i denna del av Irland förändras jordbruket.

– Det var tidigare ett sätt att leva och det finns fortfarande några gårdar där det är så, men jordbruket blir alltmer affärsmässigt – och gårdarna blir allt större.

När bröderna inte arbetar med ensilage, som kan pågå in i september men minskar efter för-

Trots att denna 8400 köptes 1995 och har körts närmare 13 000 timmar används den fortfarande regelbundet och är helt tillförlitlig.

sta skörden, övergår man till andra sysslor som rör boskaphållningen. Det handlar bland annat om gödselspridning.

– Det ser ut som att nya lagförslag om när, var och hur gödsel får spridas kan göra detta jobb svårare för oss och jordbrukarna, förklarar Tim.

Plöjning och sådd är också viktiga inkomstkällor.

I dag säljs och servas traktorerna av Denis O'Connor Tractor Sales Ltd från Brosna i det närliggande County Kerry.

– Vi får bra service från Denis, säger Tim, trots att han inte blir rik på det vi köper – för traktorerna går aldrig sönder.

Att Valtramaskinerna blivit mycket populära hos förarna har också noterats av Tim och hans bröder. En gång i tiden, när det fanns flera olika märken i maskinparken och en förare var tvungen att använda en annan traktor än den vanliga, valde han vanligtvis den som stod närmast. Sedan blev Valtratraktorerna gradvis allt populärare så att förarna till sist började leta efter dem i stället för att köra något annat närmare till hands – och Valtra valdes alltid oavsett ålder. Ungefär så kan man sammanfatta inställningen hos alla vid Shanahan Brothers – Valtra är bästa traktorn för jobbet – oavsett vilket jobb det gäller.

Bröderna Shanahans traktorer arbetar hårt och körs mer än 1 000 timmar per år.

Vid 71 års ålder arbetar David Shanahan fortfarande heltid, vilket 7 000 timmar på hans 8550 vittnar om. Traktorn använder han personligen, men sonsonen David får låna den ibland.

■ Roger Thomas

Paradiset för dig som älskar

Fem miljoner ton sockerrör per år

I regionen Sertãozinho i Brasilien verkar ett stort "sött" företag. Santa Elisa sockerfabrik förädlar årligen omkring fem miljoner ton sockerrör för världsmarknaden. Det mesta av sockerrören kommer från fabriken egna odlingar, medan bara en mindre del levereras från odlare i trakten.

Santa Elisa sockerfabrik odlar omkring 30 000 ha sockerrör i egen regi i närheten av fabriken.

Sockerröret kan skördas flera gånger från samma planta. Efter den femte skörden plöjs jorden till ett djup på ca. 20 cm, och en mellan-gröda odlas, som oftast är snabbväxande jordnötter. När jordnötterna är skördade är det åter dags för sockerrör. Man planterar halvmeter-långa sticklingar på ett djup av drygt 20 cm. Avkastningen är omkring 75 ton sockerrör per ha.

Allt mer mekanisering i skörden

Traditionellt har sockerrören skördats helt manuellt. När sockerröret är färdigt för skörd och bladen torkat bränns dessa bort. Det gör man av två orsaker. Dels är de torra bladen mycket vassa och försvårar det manuella arbetet, dels driver elden bort ormar och andra oönskade djur från fälten. När bladen bränts bort huggs sockerrören ner med hjälp av långa knivar. Sockerrören är då mellan 3 och 4 meter

höga. Skörden måste ske snabbt för redan efter en dag börjar sockerrörets kvalitet försämrast. På senare år har andelen manuellt arbete i skörden minskat. Nästan hälften av Santa Elisaskörd tas idag om hand maskinellt, och den maskinella skörden ökar hela tiden. Varje skördemaskin för sockerrör kostar omkring 200 000 euro (läs 2 miljoner SEK). Maskinen klipper av sockerrören, hackar dem till bitar, stora som en handbredd, och transporterar dem till en vagn som dras vid sidan av en Valtraktor. Plantans blad blåses tillbaka på fältet likt agnarna från en skördetröska.

En dragbil hanterar två trailers. När en trailer transporteras till fabriken, lastas den andra. Fabriken använder egna dragbilar till transporterna. Föraren behöver inte lämna förarplatsen när han kopplar till eller från trailern.

Sockerrörsskörden pågår kontinuerligt från mars till oktober och ställer stora krav på människor och maskiner. Kunskande och pålitlighet är två nyckelfaktorer för framgångsrik skörd.

sötsaker

Varje traktor drar normalt tre vagnar där varje vagn lastar ca. 10 ton sockerrör. Vagnarna fylls snabbt. Dessa transporteras sedan med Valtraktorernas hjälp till åkerkanten där den stora lastbilen väntar. Varje lastbil kan lasta 80 ton.

Santa Elisa har bestämt sig för att successivt helt gå över till traktorer av Valtras fabrikat. Företaget har redan 20 Valtraktorer, av vilka de flesta är på 180 hk, som oftast får dra de tunga vagnarna. En av huvudorsakerna till att man väljer Valtra är att de är bränslesnåla. Jämfört med det fabrikat man tidigare valt gör Valtras BH180 samma jobb men med 5 liter lägre bränsleförbrukning per timme. Varje traktor används omkring 4 000 timmar per år, så det blir en ansevärd besparing.

Pålitligheten är en annan faktor som tilltalar Santa Elis maskinexperter. Samma sak gäller servicevänligheten. Enligt planerna byts traktorerna ut efter fem år, när de avverkat 20 000 timmar hårt arbete. Bara det talar för pålitligheten hos en Valtraktor.

Värnar om miljön

Mekaniserad skörd är betydligt bättre ur miljösynpunkt än det gamla traditionella sättet att skörda för hand. Att bränna fälten hade en negativ inverkan både på marken och luften. Dessutom har den mekaniserade skörden den fördelen att bladen sprids som ett lager över fälten och minskar därigenom avdunstningen.

Den vätska, som blir en av restprodukterna vid sockertillverkningen, är mycket näringsrik, återförs till fälten och ger plantorna chans till snabb återväxt. Sockerröret i sig självt är en ganska ekologisk växt. Utöver framställning av socker används det också för tillverkning av alkohol, ett förnyelsebart bränsle, som används som drivmedel för bilar, lastbilar och bussar i Brasilien.

■ Visa Viikuna

Från Finland till Italien med Valtratraktor

Den italienske lantbrukaren Luca Capraro körde sin nya Valtra M120 hela vägen från traktorfabriken i Suolahti till sitt hem i Cesionmaggiore, i nordöstra Italien. Capraro delade körningen med vänner, och de körde non-stop, 24 timmar per dygn. Trippen tog sex dagar med traktorn som var växlad för max. 40 km/tim.

Luca och hans vänner körde genom Finland, Sverige, Danmark, Tyskland och slutligen genom Alperna till Italien. Hela teamet och den nya traktorn hälsades välkomna i Verona och firades med en speciell ceremoni som hölls i samband med starten av en lokal lantbruksutställning.

– Förarhytten är extremt bekväm och tyst. Trots alla reglage och möjligheten att ställa

in och programmera är allt mycket enkelt att använda. Framaxelfjädringen fungerade perfekt och medförde en mjuk och behaglig resa, sade Capraro efter sin 300-milafärd.

Traktorn fungerade perfekt från start till mål. Ingen service behövde utföras efter vägen och teamet anlände till destinationen på avtalad tid.

– Vi blev mycket positivt överraskade av den låga bränsleförbrukningen, som i genomsnitt låg runt tio liter per timma, tillägger Capraro.

Efter lantbruksutställningen i Verona fortsatte Capraro sin resa med traktorn hem till gården i Cesionmaggiore. Gården drivs som familjegårdbruk, med tolv kor, och man odlar biodynamiska grönsaker. Deras nya M120 kommer huvudsakligen att användas för fältsarbete och en del entreprenadkörning.

Hela teamet på fabriksbesök i Finland beredda att starta den långa resan.

Dags att fira i Italien

Mitt på den bördiga slätten

Vi befinner oss på rena slättbygden i Skåne, Sveriges sydligaste län, den bördigaste delen av landet. Som en liten oas, med jordbruksmark runt omkring, ligger Wirketorps gård. Här driver makarna Charlotta och Mikael Wilhelmsson ett modernt jordbruksföretag. Man driver också en verksamhet med Bed and Breakfast.

Eftersom Skåne ligger längst i söder, med närhet till kontinenten, både väg- och båtledes, kommer många av Wirketorps gäster på genomresa.

– Många ska besöka Stockholm, eller andra redan på förhand utsedda resmål, säger Lotta, då kan det vara skönt med en övernattning på landet, i lugn och ro, fjärran från hotell och storstäder.

På motsvarande sätt har Lotta och Micke turistande gäster från övriga Sverige och Norge som är på väg att besöka Danmark eller kontinenten.

Längst till vänster står lekkamraten Melina, därefter de tre barnen Vilhelmsson. Lillasyster Linea och de blivande traktorförarna, Karl-Johan längst till höger och Jonatan längst bak.

Lotta och Micke välkomnar sina nattgäster med en skylt nere vid vägen; Wirketorp Bed & Breakfast.

Micke sysselsättning hemma på gården och kan hålla liv i den stora mangårdsbyggnaden. Tre av husets rum hyrs ut och här har gästerna tillgång till frukosttrum, TV och bastu.

– Har vi många som övernattar brukar jag bjuda på frukost i husets stora matsal. Det är ett stort rum med lite fina, gamla möbler, det brukar dom uppskatta, säger Lotta.

– Vi har åtta bäddar, säger Lotta, och tillägger: Vi får bara ha åtta gäster som vi utspisar från vårt ordinarie kök. Har man fler räknas man som hotell och då kommer helt andra lagfästa krav på kök, utrymningsmöjligheter, handikappanpassning o s v.

Vad kan du erbjuda dina långväga gäster för sevärdheter?

– Dom flesta vet vart dom ska och vad dom vill se, men om någon frågar så har vi ju alla dom fina skånska slottet och herresätena. Dessutom har vi den lilla mysiga ön Ven i Öresund, som definitivt är värd ett besök. Men Skåne är givetvis mycket mera, slätten, havet, bokskogarna t ex, och varför inte nationalparken på Söderåsen.

Av gästerna kommer ca två tredjedelar från Sverige och resten från utlandet, England, Tyskland, Italien och andra länder på kontinenten. Den mest långväga gästen hittills kom från Japan.

Typisk skånegård

Wirketorp är en slättgård, typisk för trakten. Dom enda träd som finns på gården finns runt bostadshuset och i allén. Och så står det en planterad bok mitt på rundeln på gårdsplanen.

I traktorgaraget står två fina Valtratraktorer, en T170 och en 8550.

Är det roligt att ha nattgäster, undrar vi?

– Det är bra, för det ger lite liv och rörelse. Många kommer ut till mig på gården eller till verkstaden på kvällarna och är intresserade av vad jag håller på med, säger Micke.

– Det är trevligt och berikande, det är som att resa själv, avslutar Lotta, det är intressant att möta andra människor och kulturer.

Vill du också prova övernattnings på Wirketorp hittar du all information på www.wirketorp.se.

■ Eric Andersson

Valtra kryss 6

Sänd den rätta lösningen, det räcker om du skickar in den mening som utkristalliseras i de gula fälten, på ett vykort eller i ett brev märkt Valtrakryss 6, senast den 10 december, 2004, till: **Valtra Traktor AB, Box 1102, 631 80 ESKILTUNA.**
De först öppnade tio vinnarna får var sin ryggsäck och presenteras i nästa nummer av Valtra Team.

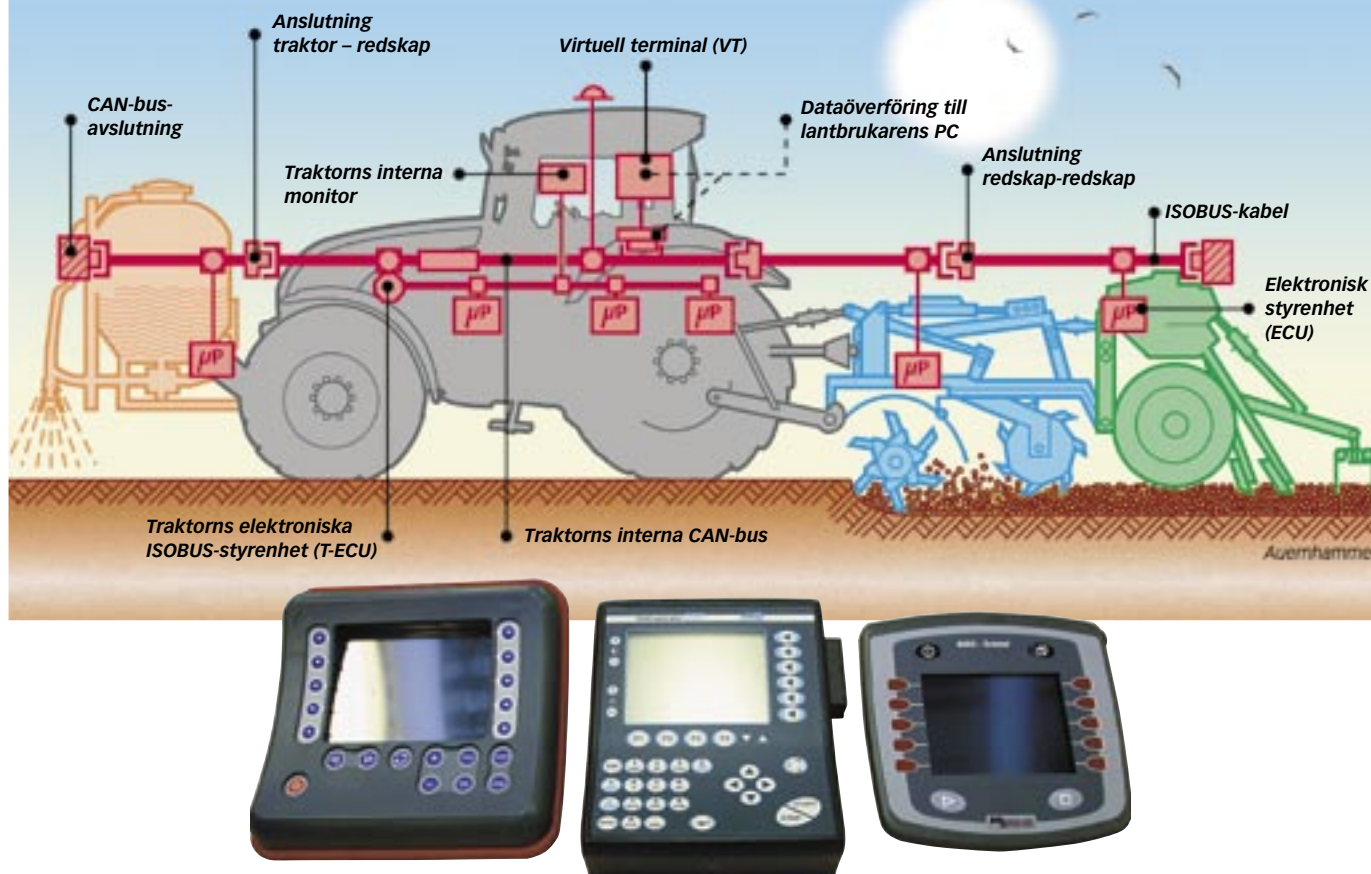
										HÖRS DÄ ELDEN ÄR LÖS	KANSKE KANSKE	KYRKO- SÄNG	UT- HÄLLIGA	STYR OCH STÄLLER
										SKA EN TRAKTOR VARA				FINNS MITT I HJUL
										DEN SKA SPÄNNAS FÖR				
										ÄRLIGA	SPELAR INDIER SÄL- UNGAR			
													KANSKE KORT VÄXT- KRYDDA	
										FÄRGTON				ANGE TIDEN
										VÄLDIGT UTBREDDA			STÄR DE SOM VÄN- TAR PÅ TEAM	
										BRUKAR DET VID FÖDELSE- DAGAR				
														GER EXTRA KRAFT
KAN FÅ OSS ATT SKRATTA	GLAD KRABAT	PRAKT- RUM	DAGAS	BÖRJAR RÄKNING	BRUTEN	SOM BLIXTEN	TAGE GREN	ÄR EN BAKÄT- STRÄV- ÄRE	LEDER TILL PLAN INGÅR I KEDJAN					
				KORTARE ARBETE					TUTTING KRYSSA					
KÄNNER SIG SÄKER					FIRAS EFTER KARIN GÄRDVAR			KOMMER TILL RÄCKER						
PRATAT PÅ	TORVMARK BLIR JOB- BEN AV HÄNDIG			TÄRNING ANGÅTT			FLICKAN I HA- VANNA GAMMAT		ÄR ÄT- BARA BANANER	DATOR- DJUR				
			TID I ENGLAND			MANLIGT STÖD			TAR DET ISIGT					
GER LEDONT				MUGGREPP GÖR DET DÄ ÅSK- AN GÅR			KAN VI GÖRA GUBBAR AV			BYGG- STENAR				
ÖNSKAR VI JU ALLA PÅ JORDEN		AKTIV SYSSLA LÖPER ILSKEN					FATTAS	BLIVIT UNDER- HÄLLEN SKADA						
DEN BE- GRÄNSAR KONST- EN					UTAN ÖV- ERDRIFT FEBIS- FÄGEL			MATA- DÖRORD BAISSE PÅ BÖRS		ARVS- MASSA				
ÄR SCOUTEN ALLTID					MO- RAMAN			ÄR TOM GRUVA FINT PÅ KONJAK						
			JA FÖR- VISSO!				VACKRA		VERKAR UTPEK- ANDE					
UT- SMYCK- NING					GRISHUS				TITTA SNETT					

© SVENSKA KORSORD AB

Den rätta lösningen för Valtra kryss 5 var: Valtra C marknadens bästa lastartraktor. De tio vinnarna blev: **Leo Olsson**, Bograngen, **Lars-Olof Andersson**, Hammenhög, **Roland Holmgren**, Östervåla, **Mattias Törnqvist**, Pålshoda, **Anders Hammar**, Spekeröd, **Gun Mörtzell**, Glommersträsk, **Rikard Johansson**, Timmele, **Annika Gustavsson**, Västra Ämtervik, **Thore Nilsson**, Uddevalla, **Carl-Otto Samuelsson**, Henån.

ISOBUS

– Det nya kommunikationssystemet för lantbruksmaskiner

Föraren kan sköta alla ISOBUS-redskap med en virtuell terminal (VT).

Den mängd information som lantbrukare registrerar och behöver spara ökar snabbt. Traktorer och redskap blir alltmer komplicerade och behöver stora mängder elektroniska data för att fungera tillfredsställande. För att säkerställa att den insamlade informationen ska kunna utnyttjas på bästa sätt har den internationella standarden ISO 11783 utvecklats för att harmonisera datautväxlingen mellan traktor, redskap och den anslutna datorn.

Standarden ISO 11783 har utvecklats gemensamt av ett flertal traktor- och redskapstillverkare inklusive Valtra. Dessa tillverkare har också skapat en specifikation som definierar hur informationen ska tolkas. Specifikationen benämns ISOBUS.

Moderna redskap och traktorer har många funktioner som är automatiserade eller elektroniskt kontrollerade. Dagens lantbruksmaskiner förlitar sig på minst en dator. Dessutom måste många mätningar göras för att funktionerna ska fungera. Så måste t ex hjulhastighet och verklig hastighet mätas kontinuerligt så att trak-

torn automatiskt kan reducera hjulslirningen. På samma sätt förlitar sig en konstgödselspridare på hastighetsinformation för att automatiskt anpassa spridningsmängden till körhastigheten.

ISOBUS-systemet tillåter traktorns elektroniska styrenhet (ECU) att kommunicera med redskapet och dela information via CAN-bus-systemet. Redskapet kan då utnyttja den verkliga hastighet som mäts av traktorn vilket minskar behovet av extra hastighetsgivare på redskapet. Tack vare ISOBUS-systemet kopplas

redskapet och traktorn ihop till att fungera som en enda maskin.

Enkel att använda

Traditionellt har komplicerade redskap krävt sin egen specifika manöverbox för att föraren ska kunna kontrollera redskapsfunktionerna. Detta system fungerar så länge man bara har behov av ett redskap och en manöverbox. När flera olika redskap används blir hytten fullproppad med manöverboxar. Med ISOBUS-systemet övertas manöverboxarnas funktion av traktorns virtuella terminal (VT), som klarar av varje ISOBUS-kompatibelt redskap, oberoende av tillverkare. Föraren behöver endast en enda VT, som t o m tillåter honom att samtidigt sköta flera redskap.

Att använda ISOBUS-systemet är enkelt. Med ett ISOBUS-redskap behöver man endast ansluta en kabel till traktorns redskaps-BUS-anslutning. Den virtuella terminalen kan alltid finnas i traktorn, och den känner automatiskt igen redskapet och laddar ner rätt program från redskapets styrenhet (ECU). Efter detta är traktor-redskapskombinationen färdig att använda.

ISOBUS-redskapet och traktorn arbetar tillsammans som en enhet. I framtiden kommer det med all sannolikhet att bli möjligt att gå ännu längre. Man kan t o m tänka sig att redskapet skulle kunna manövrera traktorn. För att utnyttja redskapets, t ex en hackvagns, fulla kapacitet försöker föraren ofta köra så fort som möjligt. Med detta finns dock

alltid en risk att redskapet överbelastas eller att det blir stopp i t ex hacken. Med ISOBUS-systemet skulle hackvagnen teoretiskt kunna styra ekipagets hastighet och vid behov sänka den för att motverka eventuellt stopp.

Viktiga fördelar

På sikt kommer lantbrukaren att spara pengar eftersom han inte längre behöver betala för en ny manöverbox varje gång han köper ett nytt redskap. Den enda virtuella terminalen är enkel att installera ergonomiskt riktigt, och handhavandet av VT är detsamma även om redskapet byts. ISOBUS automatiserar också redskapsinställningarna och kombinerar på så sätt redskap, traktor och VT till ett system som ger samma fördelar som en självgående maskin. Insamling av arbetsdata som arbetstid och avverkad areal är mycket viktigt i det moderna lantbruket. ISOBUS-systemet fungerar utmärkt för detta, inte minst p g a att det tillåter att data överförs till lantbrukarens PC. Genom att ansluta en GPS kan systemet också hantera uppgifterna i ett precisionsjordbruk.

ISOBUS är framtidens kommunikationssystem. Det erbjuder många möjligheter att underlätta lantbrukarens arbete samtidigt som det ökar produktiviteten. Med så många traktor- och redskapstillverkare inblandade ser framtiden ljus ut.

■ Jussi Kaarlonen

ISOBUS-redskap ansluts med en kabel till traktorns uttag.

Johanna Herlevi drog 73,95 meter i pull off med sin Doris, vilket var 19 centimeter längre än brodern Matti.

Silver och brons till Valtras pulling-team i EM-tävlingen

Valtra Shell Pulling Team tog silver och brons i pro stock 3500-klassen i EM-tävlingen i tractor pulling i Füchtorf i Tyskland lördagen den 11 september. I den oerhört jämna tävlingen gick segern till Code Red-teams Geert Amhouts från Belgien.

– Där rök segern, säger stalllets huvudingenjör **Mauno Ylivakeri** och pekar på gasvajern som gick av på **Johanna Herlevi**s traktor.

Gasvajern på Johannas traktor Doris gick av i första draget, som då stannade vid 91,75 meter. Tävlingen var jämn och speciell, vilket framgår av att elva av femton tävlande drog full pull i första omgången. I andra försöket korrigerade Doris och Code Red sina fel från första omgången och drog full pull. Totalt var det alltså 13 traktorer som gick vidare till pull off, men en av dem kunde inte ställa upp på grund av ett fel på traktorn.

– Inför andra omgången ökades vikten rejält. Bromsvagnen var mycket tung redan i början, och traktorerna fick verkligen kämpa, också våra, berättade **Pekka Herlevi**.

Slutresultatet blev att alla 12 som deltog i pull off stannade mellan 74,05 och 63,98 meter. Till exempel mellan segraren och Johanna var det bara tio centimeter. **Matti Herlevi**s Caesar låg 19 centimeter efter Johanna. Pekka Herlevi med Sigma Power kom på nionde plats med 66,97 meter.

– På morgonen före tävlingen kom en hård åskskur, och strax före vår klass kom en åskskur till. Det var oerhört svårt att få grepp med däcken, berättade Pekka Herlevi.

Tävlingen i pro stock-klassen hade drygt 5 000 åskådare.

■ Tommi Pitenius

Med nästan nio meters arbetsbredd blir avverkningen enorm. När man kör bakåt får man bästa tänkbara överblick och klarar både hinder och rådjurskid bättre.

Hellre bakåt än framåt!

Redan under 1980-talets första hälft började Valmet så smått introducera möjligheten att arbeta bakåt med traktorn. Av många anledningar, men kanske främst för att föraren skulle få bättre sikt över redskapet men också för att skona förarens rygg och nacke. Nästan tjugo år har gått och nu är Valtras TwinTrac-system så etablerat att flera konkurrerande traktorfabrikat börjar snegla på denna finesse som finsk traktortillverkning varit ensam om i två decennier.

I uppfällt läge, för transport, kräver inte den stora slåtterkrossen mer utrymme än traktorn. Men det krävs en rejäl traktor, den stora slåtterkrossen är tung.

Som vanligt när man kommer med innovationer tar det tid att få dem erkända och etablerade. I just detta fall, med bakåtkörning krävs ju också att redskapstillverkarna följer med och börjar anpassa sina redskap för att köras i "fel riktning" om man jämför med det som alltid varit konventionellt.

Slåtterkrossen är ett bra exempel

Det finns många redskap som lämpar sig bättre att köra bakåt än framåt. Slåtterkrossen är ett exempel. Ett ännu bättre är betesputsen. Potatisupptagaren är ett annat. Griplastarvagnen höll vi nästan på att glömma. Och det finns mycket, mycket mer.

Så här nöjd ser man ut när man heter Lars Tholmark och får ratta ett suveränt ekipage, lika mycket bakåt som framåt.

Vi ska besöka två herrar som funnit bakåtkörning vara det bästa alternativet.

280 hk till slåtterkrossen

Vi börjar i trakterna av Åtvidaberg, i södra Östergötland. Här hittar vi **Lars Tholmark** på gården Rösten. Med en tämligen nyinvesterad Valtra S280, den största traktorn i Valtras modellprogram, och en trippelmonterad slåtterkross som har totala skärvidden nästan nio meter, har han fått en otrolig avverkningskapacitet.

Vi fick åka med ett varv, och det var inte svårt att bli imponerad. Vilken sikt! Och så enkel manövrering! Man märker att traktorn är byggd för att jobba lika bra bakåt som framåt. Eftersom de flesta väsentliga manöverfunktioner sitter i armstödet, och detta följer med när förarstolen vrids 180 grader för bakåtkörning, är traktorn precis lika enkel att manövrera bakåt som framåt.

Nytänkande

Ja, Lars ser lite framåt, trots att han gärna kör sin nya traktor bakåt. Han tillhör dom som är lite föregångare, men framför allt tänker han lite på sig själv.

– Jag spar dessutom både tid och bränsle. Sparad tid kan jag utnyttja till annat, säger Lars, som slår mellan 450 och 500 ha per år.

Utöver slåtter på egna marker kör han en del borta både med slåtterkrossen och rundbalspresen.

– Vi åtar oss hela kedjan, från slåtter till färdigplastade balar, säger Lars.

På Röstén finns en renrasig charolaisbesättning med nittiotalet moderdjur och hela gården drivs ekologiskt.

Först i Sverige

Röstens gård ligger i Östergötlands södra bygd, en bygd med både åker och skog, sjöar och hagar. En mycket naturskön bygd helt enkelt och mycket lämplig för gräsodling och nötköttsproduktion. Därför är största delen av Röstens gård också vall som blir vinterfoder åt de egna djuren, men en hel del avyttras dessutom som rundbalsensilage.

Vågar du påstå att du var först i Sverige med en trippelmonterad slåtterkross, frågar vi?

– Ja, av den här typen där jag kör alla tre bakåt. Det finns några trippelmonterade, men då har man en fram och en på var sida där bak och då får man ju likt förbaskat sitta och vrida både kroppen och nacken, säger Lars, som är mycket tillfreds med sin nyinvestering.

Trots att traktorn och krossen blir ett ganska stort ekipage är Lars imponerad över hur enkelt det är att manövrera.

– Man sitter högt, ser bra och ekipaget är otroligt lättmanövrerat, som den självgående skördetröskan, avslutar en helnöjd Lars Tholmark.

Vi förflyttar oss till Småland

Vi ska ta oss till Vena, utanför Hulfsfred. Här träffar vi lantbrukaren **Fredrik Svensson** på gården Myreholm. Vi är nu i Småland, vi märker det bl a på stenmurarna och gärdesgårdarna. Även i dessa trakter odlas mycket gräs och Myreholm utgör inget undantag. Förutom gräs odlas lite majs.

När vi svänger in på den fint asfalterade gårdsplanen och kliver ur bilen möts vi av den typiska doften på en djurgård, lite blandning av

Att göra jobbet framför sig, trots att man kör bakåt, spar både rygg och nacke. Långa arbetsdagar känns betydligt kortare.

ensilage- och gödseldoft. Det luktar gott, det luktar kor. I ladugården står bl a 118 mjölkkor, och mjölkningen klaras av två robotar. Närheten till Hulfsfred märker vi när Fredrik berättar att han kan sitta hemma på verandan och höra musiken och dunket från Hulfsfredsfestivalen. På gårdsplanen står två traktorer, den tämligen nya Valtra M130 och en äldre Valmet 605 som har till enda uppgift att dra mixervagnen genom ladugården två gånger per dygn

Många års erfarenhet

Fredrik tillhör dom som gärna slår sitt gräs bakåt. Han tillhör också dom som har många års positiv erfarenhet.

– 1998 köpte jag den första traktorn med dubbelkommando, en Valmet 6800. Samtidigt köpte jag en slåtterkross, som egentligen var avsedd att monteras i en frontlyft, och började slå mitt gräs bakåt, säger Fredrik.

Hur kom du på idén, undrar vi?

– Jag hade läst om hur bra det var. Jag läste om en lantbrukare som berättade att han kunde

Även hunden uppskattar att Fredrik har förarstolen vänd för arbete bakåt. Nu får han bättre plats att åka med husse, en chans han aldrig missar.

kliva ur traktorn på kvällen utan att vara stel och "vriden" i nacken, säger Fredrik.

Du har hållit på några år så det har blivit några hektar?

– Ja, säger Fredrik, det är sjunde året jag slår bakåt. Vi har ungefär 55 ha vall som vi skördar tre gånger per år så det bör bli bra mycket över 1 000 ha som jag suttit och kört i bakvänd position.

Och det har gått bra, frågar vi?

– Ja, mycket bra, när man blir van vid det vill man inte ha något annat, säger Fredrik, som efterlyser en något bredare slåtterkross. Den första han hade var 2,8 m och den han har nu är 3,2 m, men traktorn har kraft för mera.

Ny traktor, Valtra M130

Inför årets vegetationsperiod skaffade Fredrik en ny traktor. En Valtra M130 fick ersätta den gamla Valmet 6800.

– Det blev ett lyft, säger Fredrik. Nu sitter jag högre, har fått ännu bättre sikt bakåt och jag har fått kopplingsfri fram/backväxling med spaken under rattarna, både den främre och den bakre. Det underlättar betydligt när man använder slåtterkrossen och vill backa på vändtegen.

Fredriks Valtra M130 har turbinkoppling och frontlastare.

– Motorn är otroligt pigg, säger Fredrik, den håller varvet i backarna.

En sista fråga rörande Valtras TwinTrac-system. Skulle du kunna råda dina grannar att gå över till samma system?

– Utan tvekan, svarar Fredrik, ur arbetsmiljösynpunkt kan jag inte tänka mig något annat.

Fredrik Svensson har kört sin slåtterkross bakåt i många år. Bättre arbetsställning kan han inte tänka sig.

En ren traktor utvändigt; "Inger ett positivt intryck hos dem man möter på vägen och marken".

Efter behandling av lacken ser den ut som ny.

Ren förarstol.

Traktorn kan användas som utställningsföremål!

Många verksamheter kostar på sig fina utställningsföremål för omvärlden. Och vi vet att det har stor betydelse, när verksamheten skall bedömas av kunder, kreditgivare, finansieringsinstitut, offentliga myndigheter, anställda, arbetssökande m m.

När vi kör omkring ute på landsbygden lägger vi alltid märke till hur de olika grödorna ter sig och hur olika arbeten har utförts. Man lägger också märke till hur fint och snyggt det är omkring lantbruksbyggnaderna, i vilket skick de hålls och hur fint de är inpassade i landskapet.

Lantbrukstraktorer och maskiner utgör också en väsentlig del av ett gott helhetsintryck och det renommé som jordbruket gärna vill leva upp till. Ingen kan tvivla på att en välhållen, ren och skinande blank traktor inger respekt och

ett gott intryck hos dem man möter, oavsett om man är lantbrukare, entreprenör eller driver maskinstation.

Vilka fördelar ger en välhållen, skinande ren traktor?

- Positivt intryck på dem man möter på vägen och markerna.
- Positiv kundpåverkan, mera eftersnack
- Mindre smittspridning via traktorer som jobbar med gödselspridning och i djurstallar.
- Lättare att få och behålla duktiga medarbetare
- Medarbetarna blir mer tillfreds
- Färre driftsstopp
- Större effektivitet, man har större lust till längre arbetsdagar när man sitter i ren och hygienisk omgivning.
- Det förebyggande underhållet blir bättre.

Eventuellt begynnande otätheter och andra begynnande defekter upptäcks på tidigare stadium.

- Färre maskinskador. Den första rispan eller bulan gör mest ont.
- Längre livslängd.
- Högre andrahandsvärde.

Kostar det något?

Ja. Men de ekonomiska fördelarna är större. Vid tidsstudier av olika arbetsmoment inom jordbruket, utförd vid Statens Jordbrugstekniske Forsøg i Danmark, räknas det med en genomsnittlig tidsförbrukning på 15 % till rengöring och underhåll för normal jordbrukskörning. Problemet i praktiken är kanske att man glömmer kalkylera in den tiden.

■ Michael Husfeldt

Ren traktor ger positivt intryck

Förslag till rengöring av traktor

- Alla utvändiga plåtar och skydd avmonteras.
- Löst sittande smuts och växtrester avlägsnas lättast med tryckluft. Glöm inte ventilationsfiltret.

Förarhytten

- Svårtillgängliga hörn rengöres med tryckluft
- Förarhytten dammsugs
- Inredningen avtorkas försiktigt med svagt rengöringsmedel. Ev. fett- eller oljespill upplöses med avfettning
- Förarstolen rengöres, även bälgan, som bör dras isär för bästa resultat
- Förarhytten dammsugs ännu en gång
- Rutorna tvättas av och torkas
- Golvet vaskas

Traktorn utvändigt

- Traktorkroppen sprutas med fettlösande vätska och tvättas med högtryckstvätt (gärna varmt vatten, då kan man använda lägre tryck)

- De avtagna plåtarna och skydden tvättas invändigt och monteras
- Hjulen tvättas både in- och utvändigt med borste
- Hela traktorn tvättas utvändigt med shampoo.
- Vattnet avtorkas för att undvika "kalkplättar"
- Rutorna torkas utvändigt

Exempel på Valtras egna rengörings- och smörjmedel.

Avskavd färg repareras först med slipning, grundmålning och därefter med den riktiga täckfärgen och lack. En till två gånger per år vaxas lacken och plastdetaljerna, så dom inte bleks.

1964
– Ett bra år
för nya
traktorer

Valmet 565 var en fin traktor och är idag ett värdefullt samlarobjekt. Med standardutrustning vägde traktorn 1930 kg. Dess 2,7 liters, 3-cylindriga Valmet-motor 310 A gav 52 hästkrafter vid 2 250 rpm.

Valmet 565 introducerar synkroniserad växellåda

Ser man bakåt i traktorhistorien, märker man att 1964 utmärker sig som ett år då många nya traktormodeller såg dagens ljus: Massey Fergusons 100-serie, helt nya traktorer från Ford och de nya vita David Brown, för att nämna några. Valmets stora innovation detta år var den nya 565-modellen, som nu kom med synkroniserad växellåda.

Basen för den nya Valmet 565 var föregångaren 361 D, som varit en storsäljare. Förbättringarna som ledde fram till introduktionen av 565 stärkte ytterligare Valmets position på marknaden. Annonskampanjen vid lanseringen visade en traktor som drog en tung timmerstock uppför en brant med den slagkraftiga texten: "Nu kan du köra en traktor som en bil".

De tidigare modellernas växlingsmönster var hårt kritiserat. Därför infördes nu det vanligare H-mönstret, och växellådan gjordes mycket lättväxlad. Den sexväxlade transmissionen baserades på grundlådans 3+R och en hög/låg-växel. Växling mellan 2:an och 3:an var synkroniserad, så också höglågets 5:a och 6:a. Kombinationen med fotgas medgav att traktorn kunde köras som en bil.

Med Valmet 565 introducerades också större

däck, den mest populära dimensionen blev 13–28. Härmed ökades också frigångshöjden. Topp hastigheten ökades också till omkring 30 km/h. Ur konkurrenssynpunkt användes effektangivelsen i SAE på dessa traktorer. Effekten för 565 angavs till 52 hk vid 2 250 rpm. Bosch insprutningspump hade nu ersatts av en Simms Minimec som medgav att extra bränsle kunde sprutas in vid start, för att underlätta kallstarter. Valmet 565 var en av marknadens bästa traktorer i detta avseende.

Kylargrillen fick ny design och försågs med ett stort blänkande V. Man kan säga att samma koncept fortfarande lever eftersom bokstaven V i Valtraloggon är större än de övriga bokstäverna.

Det blev två versioner av Valmet 565. "Serie I" tillverkades under 1964 och 1965 och försågs med en hydraulpump i fronten på vevaxeln. Förarstolen var en enkel "plåtskål" försedd med en gummidyna.

Valmet 565 "Serie II" introducerades 1966 med många förbättringar och extrautrustningar. Hydraulpumpen hade flyttats och anpassats till växellådan, och den kunde kopplas från för att underlätta kallstarter. För första gången kunde nu också Valmet erbjuda ett oberoende kraftuttag, Valmets lösning skilde sig dock från konkurren-

ternas. Traktorn hade två kopplingspedaler på vänster sidas fotsteg, den inre för drivningen och den yttre för kraftuttaget. På detta sätt kunde pedalerna användas tillsammans eller var för sig. Varumärket för denna innovation blev Twin-clutch, hellre än dubbelkoppling, eftersom det var ett vedertaget begrepp för samma funktion, i samma pedal. En hydrostatisk krypväxel gick också att få mot pristillägg.

Valmet 565 tillverkades till 1968, då den ersattes med den gula 500-serien. Totalt tillverkades över 15 000 enheter och modellen ökade Valmets anseende både i Finland och utomlands. Valmet 565 exporterades bl a till Sverige, Österrike, Irak och Thailand. Den synkroniserade växellådan introducerades i Brasilien 1968 på "Sincro-Mático"-modellerna. I princip kan man säga att samma transmission fortfarande tillverkas i Brasilien. Totalt har minst 250 000 hittills tillverkats av denna modell.

För alla vänner av gamla traktorer, och traktormodeller, kan vi redan nu nämna att i slutet på detta år kommer en modell av Valmet 565 att finnas till försäljning hos alla som säljer Valtras reservdelar och tillbehör.

■ Hannu Niskanen

B

Valtra Collection

*-produkterna värmer
i höstrusket.*

Överallt där Valtras traktorer och reservdelar
säljs eller på adressen www.valtra.se hittar
du säsongens bekvämaste och mest praktiska
kläder samt andra produkter för hela familjen.
Välkommen!

Valtra Traktor AB
Box 1102,
631 80 Eskilstuna
Tel. 016-162500
www.valtra.se